

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

(назва навчальної дисципліни)

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проведення поточного контролю
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою управління фінансовими послугами ХНЕУ ім. С. Кузнеця,
протокол № 8 від 28.03.2016 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Поточний контроль успішності навчання здобувачів з дисципліни «Моделювання фінансових ринків» та рівня сформованості у них компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною, здійснюється у таких формах:

- активна участь у навчальній діяльності на лекції
- Есе;
- Тести;
- звіт за лабораторними роботами
- колоквіуми

Поточний контроль успішності навчання у формі активна участь у навчальній діяльності на лекції здійснюється на кожному лекційному занятті усно..

Поточний контроль успішності навчання у формі есе здійснюється на кожному лабораторному занятті усно.

Поточний контроль успішності навчання у формі тести здійснюється на кожному лабораторному занятті письмово.

Поточний контроль успішності навчання у формі звіту здійснюється на кожному лабораторному занятті усно

Зазначені форми і засоби поточного контролю успішності навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ринків» спрямовані на стимулювання систематичної поточної навчальної та самостійної роботи тих, хто навчається, підвищення об'єктивності оцінювання їхніх знань, запровадження здорової конкуренції між здобувачами у навчанні, виявлення і розвитку їхніх творчих і дослідницьких здібностей.

Мінімально можлива кількість балів за поточний контроль упродовж семестру – 60).

Результати всіх форм поточного контролю є невід'ємними складовими критеріїв підсумкового оцінювання знань здобувачів, наведених у відповідному розділі навчально-методичного забезпечення дисципліни «Моделювання фінансових ринків».

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

2.1. Типові приклади завдань для поточного контролю за формами.

2.1.1 Типовий приклад завдань для тестів:

A.1) Вид відсотків грошового ринку, що забезпечує банку прибуток – це:

- a. позиковий
- b. банківський
- c. обліковий
- d. облігаційний

A.2) Готівка, валютні кошти, строкові кошти в національній валюті, кошти на розрахункових і поточних рахунках у національній валюті – це:

a. M0

b. M1

c. M2

d. M3

A.3) Вид грошового ринку, згідно класифікації, що відображає безпосередні зв'язки між продавцями і покупцями ринку – це:

a. ринок позичкових зобов'язань

b. відкритий ринок

c. ринок банківських кредитів

d. ринок прямого фінансування

A.4) До характеристик грошового ринку відносять:

a. внаслідок купівлі-продажу грошей їх власник не втрачає права власності на них, а добровільно передає право розпорядження ними покупцеві лише на заздалегідь визначених умовах

b. фінансові активи, які обертаються на ринку, мають високу ліквідність

c. взаємозв'язок «товар-гроші» відбувається умовно у формі позички під зобов'язання повернути кошти у встановлений строк або у вигляді купівлі фінансових інструментів

d. ціною «товару», що продається і купується, є позичковий процент

A.5) Грошовий ринок за видом фінансових інструментів класифікується на:

a. ринок позичкових зобов'язань, ринок цінних паперів, ринок банківських кредитів

b. ринок позичкових зобов'язань, ринок цінних паперів, обліковий ринок

c. ринок позичкових зобов'язань, ринок цінних паперів, ринок валюти

d. ринок позичкових зобов'язань, ринок цінних паперів, міжбанківський ринок

A.6) До суб'єктів грошового ринку відносять:

a. кредитори, позичальники, банки

b. жоден з варіантів відповідей невірний

c. кредитори, позичальники, фінансові посередники

d. кредитори, позичальники, державні установи

A.7) Грошовий ринок – це:

a. самостійний механізм, на базі якого формуються й урівноважуються попит на гроші та пропозиція грошей

b. технічний інструментарій фінансового ринку

c. ринок позичкових капіталів

d. ринок короткострокових боргових зобов'язань, сфера, де їх можна купити; товаром виступають гроші, ціною – проценти за кредит

A.8) Підтвердження платником згоди на оплату за переказним векселем – це:

- a. акцепт
- b. аваль
- c. доміціляція
- d. форфетування

A.9) До характеристик грошового ринку відносять:

- a. дає можливість здійснювати накопичення, оборот, розподіл і перерозподіл грошового капіталу між сферами економіки
- b. у момент продажу грошей продавець не отримує еквівалента, а покупець – відповідного права власності
- c. це ринок з найменшим рівнем фінансового ризику
- d. купівля-продаж грошей відбувається лише тоді, коли вони є вільні у наявності в одних суб'єктів і появилася потреба у них в інших

A.10) До особливостей грошового ринку відносять :

- a. купівля-продаж грошей відбувається лише тоді, коли вони є вільні у наявності в одних суб'єктів і появилася потреба у них в інших
- b. у момент продажу грошей продавець не отримує еквівалента, а покупець – відповідного права власності
- c. фінансові активи, які обертаються на ринку, мають високу ліквідність
- d. має відносно просту систему ціноутворення

2.1.2. Типовий приклад завдань для колоквиуму

Завдання 1. Знайти в Інтернет ресурсах дані щодо торгівлі цінними паперами (три підприємства), котирування та побудувати модель Марковіца

Завдання 2. Здійснити по знайденим даним технічний аналіз цінних паперів Зробити економічні висновки щодо доцільності операцій з купівлі-продажу в певні моменти часу. Сформувати сценарій на перспективний період

2.2. Завдання для поточного контролю за формами.

2.2.1. Перелік завдань для тестів.

2.2.2. Перелік завдань для колоквиумів...

Колоквиум 1.

Завдання 1. Знайти в Інтернет ресурсах дані щодо торгівлі цінними паперами (три підприємства), котирування та побудувати модель Марковіца

Завдання 2. Здійснити по знайденим даним технічний аналіз цінних паперів Зробити економічні висновки щодо доцільності операцій з купівлі-продажу в певні моменти часу. Сформувати сценарій на перспективний період

Колоквиум 2

Завдання 1. Знайти дані щодо зміни індексу ділової активності по одному з

сегментів фінансового ринку (в залежності від варіанту: страховий, кредитний, валютний чи фондовий). Здійснити аналіз динаміки отриманих даних

Завдання 2. По знайденим даним побудувати моделі часового ряду, оцінити можливість використання їх для прогнозування

Завдання 3. Побудувати сценарії розвитку відповідного сегменту ринку.
Зробити економічні висновки

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Система оцінювання успішності навчання здобувача та рівня сформованості у нього компетентностей, які підтримуються навчальною дисципліною «Моделювання фінансових ринків» (Програма навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ринків») враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають *лекційні, лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи.*

При розрахунку підсумкової оцінки успішності здобувача з навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ринків» слід вважати, що кожна форма поточного контролю має різну питому вагу у формуванні його компетентностей, які забезпечуються навчальною дисципліною.

З урахуванням вагомості кожної форми поточного контролю успішність навчання здобувача з навчальної дисципліни у підсумку оцінюється у відповідних балах (табл. 3.1) за формулою:

$$R = A + B + C + D),$$

де R - підсумковий максимальний бал, який здобувач може отримати за успішне виконання усіх форм поточного контролю;

A – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за *активну участь у навчальній діяльності на лекції* (табл. 3.2) (A=18).

B – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання тестів та есе (B=20);

C – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за лабораторні роботи (C=32);

D – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за колоквіуми (D=30).

Виконання кожного завдання для поточного контролю успішності здобувача оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю за формами у межах тем змістових модулів наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за формами поточного контролю та змістовними модулями

Форма поточного контролю	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Сума балів
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	
Максимальна кількість балів	8	15	30	17	30	100

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності та іншої академічної документації.

Здобувач отримує право на виконання завдань підсумкового контролю *заліку*, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі досягла 60 балів.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна

1. Стрижиченко К. А. Державне регулювання фінансового ринку в умовах нової економіки: Монографія / К. А. Стрижиченко. – Бердянськ : ФОП Ткачук О. В. – 2013. – 384 с. (рецензія д. е. н., проф. І. І. Рекуненка на монографію

К. А. Стрижиченка надруковано: Бізнес Інформ. – 2015. – № 1. – С. 406).

2. Пономаренко В.С. Моделі поведінки інвестора на фондовому ринку // В.С. Пономаренко, Е. В. Раєвнева, К. А. Стрижиченко // Харк. держ. екон. ун-т. - Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. - 260 с

3. Статистичне моделювання та прогнозування: Навчальний посібник(гриф МОН). Під ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Раєвневої. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2014. – 578 с.

4.2. Додаткова

4. Алексеєнко Л. М. Ринок фінансового капіталу: становлення, проблеми, перспективи розвитку : монографія / Л. М. Алексеєнко. – К. : Вид. дім «Максимум», 2004. – 424 С

5. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1999. – Т.1 – 592 с.

6. Боголиб Т. М. Финансовые инструменты регулирования финансового рынка / Т. М. Боголиб // Теория и практика управления. – 2013. – № 2. – С. 34–42

7. Бочаров В. В. Финансовое моделирование / В. В. Бочаров. – СПб. : Питер, 2000. – 208 с.

8. Вильямс Б. Торговый хаос: Новые измерения в биржевой торговле / Б. Вильямс. – М. : ИК Аналитика, 2000. – 276 с

9. Винс Р. Математика управления капиталом. Методы анализа риска для трейдера и портфельных менеджеров / Р. Винс. – М. : Издательский дом «Альпина», 2000. – 401 с

10. Готовчиков И. Ф. Математический анализ стратегий поведения на рынках капитала / И. Ф. Готовчиков // Финансовый менеджмент. – 2003 – № 5. – С. 80–95

11. Грудзевич У. Я. Регіональні особливості формування і розвитку інфраструктури фінансового ринку України : монографія / У. Я. Грудзевич. – Львів : ЛБІ НБУ, 2004. – 182 с

12. Дербенцев В. Д. Синергетичні та екофізичні методи дослідження динамічних та структурних характеристик економічних систем / В. Д. Дербенцев, О. А. Сердюк, В. М. Соловійов. – Черкаси : Брама-Україна, 2010. – 300 с

13. Клебанова Т. С. Математичні методи і моделі ринкової економіки / Т. С. Клебанова, О. В. Раєвнева, К. А. Стрижиченко. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2010. – 450 с.

14. Кузнецов С. П. Динамический хаос (курс лекций) / С. П. Кузнецов. – М. : Издательство физико-математической литературы, 2001. – 256 с

15. Лебо Ч. Компьютерный анализ фьючерсных рынков / Ч. Лебо, Д. В. Лукас ; пер. с англ. – М. : Альпина, 2000. – 304 С

16. Моисеев С. Макроанализ валютного курса: от Касселя до Обстфельда и Рогоффа / С. Моисеев // Вопросы экономики. – 2004.– № 1. – С. 49–65

17. Anthony F. Herbst. Analyzing and forecasting futures prices. – New York: John Wiley & Sons, Inc., 1992. – 238 p

18. Beltrami E. Mathematics for Dynamic Modeling. – Boston: Academic Press, 1987. – 314 p.

19. Granger, C. W. .J. (1969) “Investigating Causal Relations by Econometric Models and Cross-Spectral Methods,” *Econometrica*, 37, 424–438

4.3. Ресурси Інтернет

20. Компанія КІНТО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kinto.com.
21. Офіційний сайт Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.oecd.org/eduatt/population-with-tertiary-education.htm>
22. Офіційний сайт «Forex club» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.forex.ua>
23. Офіційний сайт International Telecommunication Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.itu.int>.
24. Офіційний сайт Internet World Stats [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.internetworldstats.com/stats4.htm>.
25. Офіційний сайт Federal Reserve Economic Data [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.research.stlouisfed.org/fred2/>
26. Офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua>
27. Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ssmc.gov.ua>
28. Офіційний сайт Московської біржі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://moex.com>
29. Офіційний сайт Національного банку України [Electronic resource]. – Режим доступу <http://www.bank.gov.ua>
30. Офіційний сайт ПФТС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pfts.com>
31. Офіційний сайт Фориншурер страхование [Електронний ресурс]. – Режим дост